

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ИКОНОМИКА“

2700 Благоевград, ул. Иван Михайлов 66; 073 / 88 55 01; info@swu.bg; www.swu.bg

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Людмилов Първанов,
Катедра „Икономика“, Стопански факултет
при ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“, професионално направление 3.8. Икономика

Основание: Заповед на Ректора на ЮЗУ "Неофит Рилски" № 902/07.06.2023 г.

Автор на дисертационния труд: Мариела Василева Богданова

Тема на дисертационния труд: „Социални иновации за включване на уязвими групи в пазара на труда“

I. Представяне на кандидата

Мариела Василева Богданова е родена в град Плевен. През 1996 г. завършва висшето си образование в ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград, От 2019 г. до 2022 г. е докторант в катедра „Икономика“ на Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ по специалност – Организация и управление извън сферата на материалното производство (социо-културна сфера), с тема на дисертационния труд „Социални иновации за включване на уязвими групи в пазара на труда“ с ръководител проф. д-р Мария Кичева - Кирова

През годините Мариела Богданова е натрупала и солиден трудов стаж. От 1999 г. до 2007 г. е журналист в РТВЦ – Благоевград. От 2007 до 2012 г. е регионален мениджър маркетинг и реклама на Дарик радио АД, Благоевград. От 2013 до 2015 г. е управител на БГ Региони ООД, Благоевград. За периода 2015 – 2016 г. е директор Биоразнообразие, , планове, програми и проекти в дирекция НП – Рила – Благоевград. От 2016 г. до момента, отново е управител на БГ Региони ООД, Благоевград. Това показва, че кандидатът има солиден теоретичен и практически опит.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Мариела Богданова е посветен на актуален и значим проблем за националната и световната икономика, а именно социалните иновации за включването на уязвимите групи в пазара на труда. Този проблем е важен с оглед на съвременните тенденции за създаване и развитие на социалната икономика. Докторантът аргументирано и убедително обосновава актуалността и значимостта на изследваната проблематика, като насочва вниманието към иновациите, които имат важна роля за стимулиране на икономическия растеж и конкурентоспособността на пазара на труда. Според дисертанта те позволяват на бизнеса да разработва нови продукти и услуги, да подобрява съществуващите и да създава нови пазари, защото последните икономически промени включват нови технологии, процеси, пазари и теории, а промените идват включително под натиска на различни кризи, която се налага да бъдат преодолявани. Приема, че в момента както публичният, така и частният сектор поставят акцент върху иновациите. Смята, че нарастващата свързаност между държавите и организациите осигурява и социалното измерение на глобализацията. Новите технологии трансформират професиите и създават нов пазар на труда като част от продължаващите трансформации. Технологичното развитие, новите организационни модели, тенденциите за застаряване на населението и трансформацията на европейските пазари изискват търсенето на нови форми на гъвкава заетост, които ще помогнат да се намери баланс между работата, личен живот и нови възможности за хората, включително лицата с увреждания и възрастните работници) да влязат много по-бързо или да останат на пазара на труда.

Представеният за рецензиране дисертационен труд съдържа увод, изложение в три глави и заключение. Общият обем на научната разработка е 167 стандартни страници. Използвани са 132 литературни източника на български, английски и руски. В текста са включени 13 таблици и 8 схеми, 52 диаграми, и 2 графики. Към дисертационния труд има две приложения – Приложение № 1 – Инструментариум за оценка на лицата с увреждания, включени в програми и Приложение № 2 – Иновативна система за обучение - InnoSchool Learning System (ILS)

Това свидетелства за доброто познаване на идеите и концепциите на българските и чуждестранни автори по изследваните проблеми от страна на докторанта.

Обектът, предметът, основната научна теза, целта и изследователските задачи са правилно дефинирани.

Дисертационният труд се отличава с логическа последователност, прецизност и

стегнат стил. Налице е задълбоченост на изследването и стремеж да се разглеждат проблемите в тяхната взаимна обвързаност и зависимост. В тази връзка задълбочено са проучени и са установени основните теоретико-методически и практико-приложни въпроси на икономиката на здравеопазването. Разработен е проблемът за включването на хората от уязвими групи в пазара на труда. Направено е и практическо изследване, как точно да стане това.

III. Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Изследователските качества, доброто познаване на разглежданата проблематика и преподавателският опит в областта на икономиката на докторант Мариела Богданова са в основата на постигането на получените научни и приложни резултати, а именно:

1. В резултат на направения научно-теоретичен анализ е установена значима за съвременното изследване необходимост от функционални програми за обучение на лицата с увреждане, които да ги направят адаптивни към пазара на труда.

2. Въз основа на получените, от научното изследване, резултати е обоснована необходимостта от разработването и прилагането на програми за адаптивни и трудови умения, подпомагащи преодоляване на проблемите възпрепятстващи прехода на лицата с увреждане от безработица към заетост.

3. Представен е модел на програма за адаптивни и трудови умения при лица с психични и интелектуални затруднения. В съдържателно отношение програмата поставя акцент върху развитие на умения /трудова навизи (дейности с „добавена стойност“).

IV. Критични бележки и препоръки

Като оценявам високо постигнатото в дисертационното изследване, бих си позволил да посоча някои критични бележки и препоръки, които не намаляват достойнствата на дисертационния труд и неговата положителна оценка.

Смятам, че дисертационното изследване само би спечелило, ако авторовото мнение бъде по-ясно изразено при интерпретацията на цитирани тези и концепции.

Вземайки под внимание обстоятелството, че дисертационният труд представлява сериозен опит за задълбочено проучване на въпросите, свързани с включването на хора от уязвими групи в пазара на труда, актуална тема за съвременната социална икономика, бих препоръчал на докторантката да продължи научните си търсения в дадената проблемна област. В тази връзка Мариела Богданова би могла да насочи бъдещите си публикации към изследване на влиянието на неикономическите фактори, върху развитието на икономическите процеси.

IV. Заключение

Имайки предвид научно-теоретичните и практико-приложни резултати и приноси, считам, че представеният за защита дисертационен труд съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

Въз основа на всичко гореизложено убедено изразявам своето **положително становище**, като гласувам на докторант Мариела Василева Богданова да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”, професионално направление 3.8. Икономика.

18.06.2023 г.
гр. Перник

Член на научното жури:
(доц. д-р П. Първанов)

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА „ИКОНОМИКА“

2700 Благоевград, ул. Иван Михайлов 66; 073 / 88 55 01; info@swu.bg; www.swu.bg

OPINION

by assoc. prof. Petar Lyudmilov Parvanov, Ph.D.,
Department of Economics, Faculty of Economics
at SWU “Neofit Rilski”, Blagoevgrad

Subject: dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production", professional direction 3.8. Economy

Reason: Order of the Rector of Neophyte Rilski University of Applied Sciences No. 902/07.06.2023

Author of the dissertation: Mariela Vasileva Bogdanova

Dissertation topic: "Social innovations for the inclusion of vulnerable groups in the labor market"

I. Introduction of the candidate

Mariela Vasileva Bogdanova was born in the city of Pleven. In 1996, he completed his higher education at SWU “Neofit Rilski”, Blagoevgrad. From 2019 to 2022, he is a doctoral student in the Department of Economics of the Faculty of Economics of SWU “Neofit Rilski”, majoring in Organization and Management outside the sphere of material production (socio-cultural sphere), with the topic of the dissertation work "Social innovations for the inclusion of vulnerable groups in the labor market" with supervisor Prof. Dr. Maria Kicheva - Kirova

Over the years, Mariela Bogdanova has also accumulated a solid work experience. From 1999 to 2007, he was a journalist at RTVC - Blagoevgrad. From 2007 to 2012, he was the regional marketing and advertising manager of Darik Radio JSC, Blagoevgrad. From 2013 to 2015, he was the manager of BG Regions Ltd., Blagoevgrad. For the period 2015 - 2016, he was director of Biodiversity, plans, programs and projects in the directorate NP - Rila - Blagoevgrad. From 2016 to the present, he is again the manager of BG Regions Ltd., Blagoevgrad. This shows that the candidate has solid theoretical and practical experience.

II. General characteristics of the dissertation work

Mariela Bogdanova's dissertation is dedicated to a current and significant problem for the national and world economy, namely social innovations for the inclusion of vulnerable groups in the labor market. This problem is important in view of the modern trends for the creation and development of the social economy. The doctoral student argues and convincingly substantiates the relevance and significance of the studied issues, drawing attention to innovations that have an important role in stimulating economic growth and competitiveness in the labor market. According to the dissertation, they allow businesses to develop new products and services, improve existing ones and create new markets, because recent economic changes include new technologies, processes, markets and theories, and changes come including under the pressure of various crises, which have to be overcome. Recognizes that both the public and private sectors are currently emphasizing innovation. He believes that the increasing connectivity between states and organizations also provides the social dimension of globalization. New technologies are transforming occupations and creating a new labor market as part of ongoing transformations. Technological developments, new organizational models, population aging trends and the transformation of European markets require the search for new forms of flexible employment that will help to find a balance between work, private life and new opportunities for people, including the disabled and the elderly workers) to enter or remain in the labor market much faster.

The dissertation submitted for review contains an introduction, an exposition in three chapters and a conclusion. The total volume of the scientific work is 167 standard pages. 132 literary sources in Bulgarian, English and Russian were used. The text includes 13 tables and 8 diagrams, 52 diagrams, and 2 graphs. There are two appendices to the dissertation - Appendix No. 1 - Toolkit for assessment of persons with disabilities included in programs and Appendix No. 2 - Innovative learning system - InnoSchool Learning System (ILS)

This testifies to the doctoral student's good knowledge of the ideas and concepts of Bulgarian and foreign authors on the researched problems.

The object, the subject, the main scientific thesis, the aim and the research tasks are properly defined.

The dissertation is distinguished by logical consistency, precision and a concise style. There is a thoroughness of research and an effort to consider issues in their interrelatedness and interdependence. In this regard, the main theoretical-methodical and practical-applied issues of

health care economics have been thoroughly studied and established. The problem of including people from vulnerable groups in the labor market has been developed. A practical study was also done on how exactly to do this.

III. Evaluation of scientific and practical results and contributions

The research qualities, the good knowledge of the issues under consideration and the teaching experience in the field of economics of doctoral student Mariela Bogdanova are the basis of the achievement of the obtained scientific and applied results, namely:

1. As a result of the scientific-theoretical analysis, a significant need for functional training programs for persons with disabilities to make them adaptable to the labor market has been established for modern research.

2. Based on the results obtained from the scientific research, the need to develop and implement programs for adaptive and work skills, helping to overcome the problems hindering the transition of persons with disabilities from unemployment to employment, is substantiated.

3. A model of a program for adaptive and work skills for persons with mental and intellectual disabilities is presented. In terms of content, the program emphasizes the development of skills / work habits ("added value" activities).

IV. Critical notes and recommendations

Appreciating the high achievement of the dissertation research, I would allow myself to point out some critical remarks and recommendations that do not diminish the merits of the dissertation work and its positive evaluation.

I believe that the dissertation research would only benefit if the author's opinion was more clearly expressed in the interpretation of cited theses and concepts.

Taking into account the fact that the dissertation work represents a serious attempt to in-depth study the issues related to the inclusion of people from vulnerable groups in the labor market, a current topic for the modern social economy, I would recommend the doctoral student to continue her scientific research in the given problem area . In this regard, Mariela Bogdanova could direct her future publications to the study of the influence of non-economic factors on the development of economic processes.

IV. Conclusion

Taking into account the scientific-theoretical and practical-applied results and contributions, I consider that the dissertation submitted for defense corresponds to the requirements for awarding the educational and scientific degree "doctor".

Based on all of the above, I confidently express my positive opinion by voting for doctoral student Mariela Vasileva Bogdanova to be awarded the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production", professional direction 3.8. Economy.

18.06.2023
Pernik

Member of the scientific jury:
(Assoc. Prof. P. Parvanov. Ph.D)